

Harlekinmarihøne *Harmonia axyridis*

Fremmed art

faktaark

Harlekinmarihøna er naturlig forekommende i Øst-Asia, men har i den senere tid blitt introdusert til andre land hvor den har etablert seg og blitt svært tallrik. Den ble først innført til USA for å bekjempe bladlus på sitrustrær. Tidlig på 80-tallet ble den også tatt i bruk i Europa for bekjempelse av ulike bladlusarter. Den har nå spredt seg og etablert seg på friland i store deler av USA og Europa og har vist seg å ha negative effekter på miljøet. Nå har den også fått fotfeste i Norge.

Status

Harlekinmarihøna er en trussel for andre insekter og kan være en plage for folk innendørs.

Kjennetegn

H. axyridis er ca. 5-8 mm lang, oval formet og kan være vanskelig å skille fra andre marihønearter. Arten er kjent for å variere stort i farge på dekkvingene, antall prikker og mønster på ryggskjoldet (pronotum). Fargen på dekkvingene kan variere fra gul, oransje, rød og svart. Den kan ha fra null til 21 svarte eller oransje/røde prikker. Pronotum er hvitt eller kremfarget med et svart mønster som noen ganger kan ligne en M. De vanligste formene i Europa er oransje med 15-20 svarte prikker eller svarte med 2 til 4 oransje/røde prikker (bildet).

Utbredelse

Arten har sitt naturlige utbredelsesområde i sentral- og øst Asia, men etter omfattende bruk av arten i biologisk kontroll i USA siden tidlig på 1900-tallet, har den nå blitt den vanligste marihønearten i flere stater der. Her i Europa ble arten først tatt i bruk i veksthus på 80-tallet. I 2004 ble den registrert for første gang i Storbritannia hvor den i senere år har hatt en eksplosiv økning. Den er nå spredt over hele landet og har blitt en vanlig art der.

Biologi

Harlekinmarihøna har generelt sett to generasjoner i året men dette avhenger av temperatur og tilgang på føde. I tempererte strøk begynner voksne individer å migrere til et egnet overvintringssted sent på høsten hvor de går i diapause. De overvintrer gjerne i stort antall i husvegger og har en tendens til å finne veien inn i hus. De forlater stedet når våren kommer og tiden er inne for å parre seg. Eggene blir lagt nær bladluskolonier og en minimumstemperatur for klekking er 10,5° C. Som andre biller har marihøner fullstendig forvandling som innebærer en livssyklus gjennom 4 stadier: egg, larve, puppe og voksen. Hovedføden er

Arten er funnet på importplanter, importert treverk og på friland. Etter gjentatte funn i 2008 ble en etablert bestand registrert i Oslo i juli 2008.

bladlus, men når bladlusene tar slutt spiser de også andre insekter, inkludert andre marihønelarver. Dette gjør harlekinmarihøna i stand til å utkonkurrere andre marihønearter som lever av den samme føden samtidig som den raskt vil øke i antall. På høsten spiser den også av frukt og bær for å samle til seg opplagsnæring for vinteren.

Bestandsstatus

H. axyridis ble første gang funnet i Norge på importerte *Thuja*-planter fra Nederland i april 2006. I november 2007 ble det gjort flere funn på en bygningsvegg i Oslo sentrum hvor et titalls individer hadde samlet seg. Etter gjentatte registreringer av arten i 2008 er den nå å anse som etablert i Norge og under spredning.

Referanser

Majerus, M., Strawson, V. and Roy, H. 2006. The potential impacts of the arrival of the harlequin ladybird, *Harmonia axyridis* (Pallas) (Coleoptera: Coccinellidae), in Britain. *Ecological entomology* 31, 207–215.

Staverløkk, A. and Sæthre, M.G. 2007. Stowaways in imported horticultural plants: alien and invasive species - assessing their bioclimatic potential in Norway. *Bioforsk Report*. Pp. 70. Vol. 2, 66.